# SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 14 päivänä heinäkuuta 2026

## 706/2026

# Laki

## kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan* kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 6, 7 ja 12 §, 14 §:n 3 ja 7 momentti sekä 20, 47, 49, 50, 52–54, 58, 63, 64 ja 68 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 14 §:n 7 momentti, 20 §, 47 §:n ruotsinkielinen sanamuoto, 49 ja 50 § sekä 53 ja 54 §:n ruotsinkielinen sanamuoto laissa 1100/2024, 7 § laissa 70/2026, 14 §:n 3 momentti laissa 1414/2025, 52 §:n ruotsinkielinen sanamuoto ja 63 § osaksi laissa 1100/2024, 58 § laissa 485/2026, 64 § laissa 721/2025 ja 68 § laeissa 322/2024, 1100/2024 ja 721/2025,

*muutetaan* 1 §, 2 §:n 2–4 momentti, 3 ja 5 §, 13 §:n otsikko ja 1 momentti, 14 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 kohta sekä 2 ja 4 momentti, 16 §, 18 §:n 1 momentti, 19 §, 22 §:n 2 momentti, 24, 26 ja 27 §, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n 1 momentti, 32 a §:n 1 momentti, 34 §:n 1 momentti, 51 §, 55 §:n 1 momentti, 59 §:n 4 momentti, 60 §:n 1 momentti, 61 §:n 1 momentti, 65 §:n 3 ja 4 momentti, 86 §:n 3 ja 4 momentti, 90 §, 91 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 momentti ja 96 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n ruotsinkielinen sanamuoto osaksi laissa 1100/2024, 2 §:n 2 momentin, 3 momentin johdantokappaleen ja 3–5 kohdan ja 4 momentin ruotsinkielinen sanamuoto, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 kohta sekä 2 ja 4 momentti, 16 §, 18 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti, 27 §:n ja 30 §:n 1 momentin johdantokappaleen sekä 1, 2, 4 ja 6 kohdan ruotsinkielinen sanamuoto, 32 a §:n 1 momentti, 34 §:n 1 momentin, 61 §:n 1 momentin ja 65 §:n 3 momentin ruotsinkielinen sanamuoto ja 96 § laissa 1100/2024, 2 §:n 3 momentin 1 ja 2 kohta, 91 §:n 1 momentti ja 95 §:n 1 momentti laissa 485/2026, 3 ja 26 §, 59 §:n 4 momentti ja 86 §:n 3 ja 4 momentti laissa 1376/2025, 5 § laeissa 1100/2024, 721/2025 ja 70/2026, 19 § laeissa 1100/2024 ja 1414/2025, 24 § laeissa 1100/2024 ja 70/2026, 28 §:n 1 momentti osaksi laeissa 1100/2024 ja 70/2026, 30 §:n 1 momentin 3 ja 5 kohta laissa 539/2026, 51 §, 55 §:n 1 momentti, 65 §:n 4 momentti laissa 721/2025, 60 §:n 1 momentti laeissa 322/2024 ja 1100/2024 sekä 90 § laeissa 322/2024, 721/2025 ja 1376/2025, sekä

*lisätään* lakiin uusi 1 a ja 26 a § sekä 30 §:ään, sellaisena kuin sen ruotsinkielinen sanamuoto on osaksi laeissa 1100/2024 ja 539/2026 sekä suomenkielinen sanamuoto osaksi laissa 539/2026, uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

*Lain tarkoitus*

Tämän lain tarkoituksena on edistää maahanmuuttajan:

1) kotoutumista;
2) työllistymistä tai yrittäjyyttä;
3) työelämävalmiuksia;

HE 74/2026
HaVM 13/2026
EV 111/2026

4) toimivan peruskielitaidon saavuttamista ja muuta työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaa osaamista;
5) yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista;
6) omaa vastuuta kotoutumisestaan.

1 a §

*Kotoutumisen velvoittavuus*

Maahanmuuttajalla on velvollisuus edistää kotoutumistaan ja työllistymistään. Maahanmuuttajan on hakeuduttava ja osallistuttava tässä laissa tarkoitettuihin kotoutumista edistäviin palveluihin tässä laissa säädetyllä tavalla.

Maahanmuuttajan ja kotoutuja-asiakkaan tässä laissa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyönnistä säädetään 24 §:ssä.

2 §

*Soveltamisala*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen 10 §:ää sovelletaan myös muuhun Suomessa oleskelevaan maahanmuuttajaan. Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen 65 §:n 3 momenttia sovelletaan myös Suomen kansalaiseen, joka on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettu ihmiskaupan uhri siltä osin, kun kyse on mainitussa momentissa tarkoitetuista kustannuksista, jotka aiheutuvat ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista.

Tämän lain 4 lukua kuntaan ohjaamisesta sekä 61, 62, 65 ja 66 §:ää kustannusten korvaamisesta kunnalle tai hyvinvointialueelle sovelletaan henkilöön:

1) joka saa vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiselle kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle ja myönnetyn suojelun sisällölle, neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1347 tarkoitettua kansainvälistä suojelua;
2) jolle on hänen haettuaan kansainvälistä suojelua myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 51, 52 tai 113 a §:n perusteella;
3) joka on otettu Suomeen erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi ulkomaalaislain 93 §:n perusteella;
4) jolle on myönnetty jatkuva oleskelulupa ulkomaalaislain 52 a §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella; tai
5) jolle on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 110 §:n nojalla ja joka täyttää kotikuntalain (201/1994) 4 §:ssä säädetyt edellytykset.

Tämän lain 4 lukua sekä 61, 62, 65 ja 66 §:ää sovelletaan lisäksi tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun henkilön perheenjäseneen ja muuhun omaiseen, jos tällä on ollut perheside mainitussa momentissa tarkoitettuun henkilöön ennen hänen Suomeen tuloaan.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

3 §

*Lain soveltaminen työnhakijaan*

Sovellettaessa 14, 16, 18, 19, 22–25 ja 32 a §:ää työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun työnhakijaan tässä

laissa kunnan tehtäviksi säädettyjen toimenpiteiden ja palvelujen toteuttamisesta vastaa mainitun momentin 1 kohdassa tarkoitettu työvoimaviranomainen, jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu.

Työnhakijaksi rekisteröityneen 5 §:n 5 kohdassa tarkoitetun kotoutuja-asiakkaan 14, 16, 18, 19 ja 22–24 §:ssä tarkoitettujen palveluiden järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan lisäksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia, jollei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

5 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kotoutumisella* maahanmuuttajan omaan vastuuseen painottuvaa yksilöllistä prosessia, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja jonka aikana maahanmuuttajan kielitaito, työelämävalmiudet ja muu työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittava osaaminen kehittyvät sekä yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja osallisuus lisääntyy;

2) *kotoutumisen edistämisellä* kotoutumisen tukemista tarjoamalla maahanmuuttajalle tässä laissa tarkoitettuja palveluja, tukemalla hänen mahdollisuuksiaan kehittää kielitaitoa, työelämävalmiuksia sekä muuta työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaa osaamista huomioiden maahanmuuttajan oma vastuu kotoutumisestaan;

3) *asettautumisen edistämisellä* toimia, joilla tuetaan erityisesti työ- tai opiskeluperusteisesti kuntaan muuttavan maahanmuuttajan kotoutumista kunnan kotoutumisohjelman ulkopuolella;

4) *maahanmuuttajalla* Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti;

5) *kotoutuja-asiakkaalla* maahanmuuttajaa, jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma;

6) *työnhakijalla* työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua henkilöä;

7) *työttömällä työnhakijalla* työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua työnhakijaa, joka on mainitun momentin 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla työtön;

8) *ihmiskaupan uhrilla* kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettua henkilöä;

9) *kotoutumisohjelmalla* kunnan ja työvoimaviranomaisen järjestämää maahanmuuttajan kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuutta;

10) *kotoutumisohjelmaan sisältyvillä palveluilla* kunnan ja työvoimaviranomaisen järjestämiä kotoutumisen alkuvaiheen palveluja, joiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, toimivan peruskielitaidon saavuttamista, osaamista ja työelämävalmiuksia sekä yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista;

11) *yhteiskuntaorientaatiolla* kotoutumisohjelmaan sisältyviä opintoja, jotka vahvistavat kotoutuja-asiakkaan ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta ja arjen kansalaistaidoista sekä omista oikeuksista ja velvollisuuksista ja jota järjestetään kotoutuja-asiakkaan omalla tai hyvin tuntemalla kielellä;

12) *kotoutumissuunnitelmalla* yksilöllistä kotoutumisen edistämiseksi laadittavaa suunnitelmaa, jossa kunta sopii yhdessä maahanmuuttajan kanssa yksilöllisistä kotoutumisen ja työllistymisen tavoitteista, palveluista ja palveluihin hakeutumisesta ja osallistumisesta sekä tuo maahanmuuttajan tietoon hänen vastuunsa ja velvollisuutensa omasta kotoutumisestaan;

13) *palveluntuottajalla* tahoa, joka tuottaa kunnalle 10 §:ssä tai 13 §:n 1 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettua palvelua lukuun ottamatta kielitaidon päättötestausta;

14) *kuntapaikalla* elinvoimakeskuksen ja kunnan 42 §:ssä tarkoitettuun sopimukseen perustuvaa kunnan ilmoitusta valmiudesta järjestää asunto, vastaanotto ja palvelut sekä ottaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettu maahanmuuttaja vastaan 4 luvussa tarkoitetussa kuntaan ohjaamisessa;

15) *kuntaan ohjaamisella* menettelyä, jossa 43 §:ssä säädetyllä tavalla elinvoimakeskus ohjaa 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitetun henkilön kunnan myöntämälle kuntapaikalle taikka kyseinen henkilö muuttaa vastaanottokeskuksesta kuntaan vastaanottokeskuksen tukitoimia hyödyntäen tai itsenäisesti;

16) *työttömyysetuudella* työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettua ansiopäivärahaa ja yleistukilaissa (48/2026) tarkoitettua yleistukea.

13 §

*Kunnan ja työvoimaviranomaisen kotoutumisohjelman sisältö*

Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnan ja työvoimaviranomaisen yhteistä kotoutumisohjelmaa. Kunnan ja työvoimaviranomaisen on järjestettävä yhteinen kotoutumisohjelma, jonka on sisällettävä:

1) 14 §:ssä tarkoitettu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi;
2) 16 §:ssä tarkoitettu kotoutumissuunnitelman laadinta;
3) 25 §:ssä tarkoitettu monikielinen yhteiskuntaorientaatio;
4) 26 §:ssä tarkoitettu kotoutumiskoulutus ja kielitaidon päättötestaus;
5) 26 a §:ssä tarkoitettu lukutaitokoulutus;
6) muita kuin 1–5 kohdassa tarkoitettuja koulutuksia ja palveluita, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä; ja
7) ohjelman aikaista ohjausta ja neuvontaa huomioiden maahanmuuttajan vastuun ja velvollisuuden omasta kotoutumisestaan.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

14 §

*Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi*

Kunnan on laadittava viipymättä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi maahanmuuttajalle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta, jos hän:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

5) saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) tarkoitettua toimeentulotukea;

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Kunnan on arvioitava maahanmuuttajan osaaminen, työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä koulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet. Arvioinnin aikana selvitetään maahanmuuttajan tavoitteet, tarkoituksenmukainen kotoutumiskieli, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito, työllistymisen ja kotoutumisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky sekä muut työllistymiseen ja kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät. Arvioinnissa maahanmuuttajan tietoon tuodaan kotoutumista edistävien palveluiden tavoitteet ja maahanmuuttajan velvollisuudet sekä ohjataan maahanmuuttajaa omatoimisuuteen ja ottamaan vastuuta omasta kotoutumisestaan ja työllistymisestään. Palvelutarpeiden selvittämiseksi maahanmuuttaja voidaan ohjata tarvittaviin asiantuntija-arviointeihin ja tutkimuksiin.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hyvinvointialueen on osallistuttava 1 momentissa tarkoitettuun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen yhteensovittamista.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

16 §

*Kotoutumissuunnitelman laatiminen*

Kunnan on laadittava kotoutumissuunnitelma 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulle maahanmuuttajalle, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Kunnan on laadittava kotoutumissuunnitelma mainitun momentin 1 ja 3–7 kohdassa tarkoitetulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan mainitussa pykälässä tarkoitetun arvioinnin perusteella tarvitsevan sitä kotoutumisensa edistämiseksi. Kotoutumissuunnitelma on laadittava edellä tarkoitetun arviointiin sisältyvän alkuhaastattelun yhteydessä, jollei perustellusta syystä ole tarpeen laatia sitä erillisessä tapaamisessa.

Hyvinvointialueen on osallistuttava 1 momentissa tarkoitetun kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen yhteensovittamista.

Kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä.

Ihmiskaupan uhrin osalta voidaan poiketa 3 momentissa säädetystä kolmen vuoden määräajasta, jos hänet tavoitetaan kunnan kotoutumista edistävien palveluiden piiriin vasta määräajan päätyttyä.

Kotoutuja-asiakas on ohjattava hakeutumaan kotoutumissuunnitelmassa sovittuun hänen tarvettaan vastaavaan koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään palveluun heti, kun kotoutumissuunnitelma on laadittu. Ohjaus on tarvittaessa tehtävä yhteistyössä palvelun järjestämisestä vastaavan viranomaisen, palveluiden tuottajan taikka järjestön, yhdistyksen tai yhteisön kanssa.

18 §

*Kotoutumissuunnitelmassa sovittavat tavoitteet*

Kunnan ja maahanmuuttajan on sovittava kotoutumissuunnitelmassa yksilöllisistä kotoutumisen ja työllistymisen tai yrittäjyyden pidemmän aikavälin sekä kotoutumissuunnitelman aikaisista tavoitteista. Yksilöllisten tavoitteiden asettamisessa on otettava huomioon maahanmuuttajan oma vastuu ja velvollisuus omasta kotoutumisestaan, osaaminen, työ- ja koulutushistoria sekä kotoutumisen yleiset velvollisuudet ja tavoitteet sekä lain tarkoitus.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

19 §

*Kotoutumissuunnitelman sisältö*

Kunnan ja maahanmuuttajan on sovittava kotoutumissuunnitelmassa maahanmuuttajan velvollisuuksista sekä oman vastuun ja tavoitteiden, osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen edellyttämässä laajuudessa kotoutumista, työllistymistä tai yrittäjyyttä, suomen tai ruotsin kielen taitoa ja yhteiskunnallisia valmiuksia edistävistä palveluista sekä ohjauksesta ja neuvonnasta. Edellä 14 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmassa on vähintään sovittava osallistumisesta 25 §:ssä tarkoitettuun monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon sekä 26, 26 a tai 30 §:ssä tarkoitettuun koulutuk-

seen, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Työnhakijaksi rekisteröityneen maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmassa asetetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 45 §:ssä tarkoitettu työnhakuvelvollisuus, jollei mainitusta laista johdu muuta. Suunnitelmassa on sovittava myös palveluiden toteutumisen seurannasta sekä maahanmuuttajan velvollisuudesta toteuttaa suunnitelmaansa ja edistää kotoutumistaan ja työllistymistään omatoimisesti ja aktiivisesti.

Kunta vastaa siitä, että kotoutumissuunnitelmaan sisällytetyt palvelut muodostavat maahanmuuttajan kotoutumista edistävän tarkoituksenmukaisen ja tarvittaessa monialaisen palvelukokonaisuuden. Kotoutumissuunnitelmaan on sisällyttävä 13 §:ssä tarkoitettuun kotoutumisohjelmaan sisältyviä palveluita tai työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettuja työvoimapalveluita.

Kotoutumissuunnitelmassa on perusteltava sovittujen palveluiden tarkoituksenmukaisuus maahanmuuttajan kotoutumiselle ja työllistymiselle tai yrittäjyydelle sekä toimivan peruskielitaidon saavuttamiselle asetetun tavoitteen toteutumisen kannalta.

22 §

*Kotoutumissuunnitelman tarkistaminen*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hyvinvointialueen on osallistuttava kotoutumissuunnitelman tarkistamiseen, jos suunnitelma on laadittu yhdessä 16 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

24 §

*Maahanmuuttajan ja kotoutuja-asiakkaan velvollisuudet*

Edellä 14 §:n 1 momentissa tarkoitetun maahanmuuttajan on osallistuttava mainitussa pykälässä tarkoitettuun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin.

Kunnan on selvitettävä kotoutuja-asiakkaalle kotoutumissuunnitelmasta ja siihen liittyvistä palveluista aiheutuvat oikeudet ja velvollisuudet siten, että tämä ymmärtää ne.

Kotoutuja-asiakkaan on:

1) osallistuttava kotoutumissuunnitelman laatimiseen ja tarkistamiseen;
2) toteutettava hänen kanssaan laadittua suunnitelmaa;
3) hakeuduttava ja osallistuttava säännöllisesti suunnitelmassa sovittuihin palveluihin;
4) ilmoitettava kunnalle, miten hän on toteuttanut suunnitelmaa; ja
5) ilmoitettava kunnalle merkittävistä palvelutarpeeseensa tai elämäntilanteeseensa liittyvistä tai muista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa suunnitelmassa sovittujen tavoitteiden saavuttamiseen ja palveluihin osallistumiseen.

Lisäksi työnhakijaksi rekisteröityneen kotoutuja-asiakkaan on ilmoitettava suunnitelman toteuttamisesta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 38 §:n mukaisesti ja noudatettava kotoutumissuunnitelmassa asetettua mainitun lain 45 §:ssä tarkoitettua työnhakuvelvollisuutta.

Velvollisuuksien laiminlyömisen vaikutuksesta oikeuteen saada ansiopäivärahaa säädetään työttömyysturvalaissa, vaikutuksesta oikeuteen saada yleistukea säädetään yleistukilaissa ja vaikutuksesta toimeentulotukeen toimeentulotuesta annetusta laissa.

26 §

*Kotoutumiskoulutuksen tavoitteet, sisältö ja seuranta*

Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on edistää kotoutuja-asiakkaan suomen tai ruotsin kielen taidon ja muun työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavan osaamisen kehittymistä. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on tukea kotoutuja-asiakkaan työllistymistä ja kotoutumista sekä omaa vastuuta kotoutumisensa edistämisestä. Kotoutumiskoulutuksen kielel-

lisenä tavoitteena on oltava, että kotoutuja-asiakas saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon.

Kotoutumiskoulutuksen on sisällettävä:

1) suomen tai ruotsin kielen opetusta;

2) ammatillisten tai muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta ja ohjausta työmarkkinoille, työllistymistä edistäviin palveluihin tai jatko-opintoihin;

3) opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja arjen kansalaistaitoihin liittyviä valmiuksia;

4) työssäoppimisjakso taikka työ- ja toimintakykyä tukevaa toimintaa;

5) suomen tai ruotsin kielitaidon päättötestaus.

Opetushallitus vastaa kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättötestauksen kehittämisestä ja ylläpidosta huomioiden kotoutumiskoulutuksen tavoitteet ja sisällöt. Opetushallitus määrää kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sekä suomen ja ruotsin kielitaidon päättötestauksen toteuttamisesta. Opetussuunnitelman perusteissa määrätään koulutuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan osaamisen arvioinnista sekä henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan ja todistukseen merkittävistä tiedoista. Koulutuspalvelun tuottajan on laadittava perusteiden pohjalta suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta.

Kotoutumiskoulutuksen osalta seurataan vähintään koulutuksessa saavutettua kielitaitoa, työllistymistä sekä siirtymistä ja ohjausta työllistymistä ja kotoutumista edistäviin palveluihin.

26 a §

*Lukutaitokoulutuksen tavoitteet, sisältö ja seuranta*

Lukutaitokoulutuksen tavoitteena on edistää kotoutuja-asiakkaan suomen tai ruotsin kielen, luku- ja kirjoitustaidon sekä muun työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavan osaamisen kehittymistä.

Lukutaitokoulutuksen on sisällettävä:

1) suomen tai ruotsin kielen sekä luku- ja kirjoitustaidon opetusta; ja

2) opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja arjen kansalaistaitoihin liittyviä perustaitoja ja valmiuksia.

Opetushallitus määrää lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetussuunnitelman perusteissa määrätään koulutuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan osaamisen arvioinnista sekä henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan ja todistukseen merkittävistä tiedoista. Koulutuspalvelun tuottajan on laadittava perusteiden pohjalta suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta.

Lukutaitokoulutuksen osalta seurataan vähintään koulutuksessa saavutettua kielitaitoa, työllistymistä sekä siirtymistä ja ohjausta työllistymistä ja kotoutumista edistäviin palveluihin.

27 §

*Kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen järjestäminen*

Työvoimaviranomainen vastaa siitä, että sen toimialueella on tarjolla suomen- ja ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta ja lukutaitokoulutusta sen toimialueella asuvien kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen ja työllistymisen tarpeita vastaavasti.

Työvoimaviranomaisen tai tässä laissa tarkoitetun palveluntuottajan on toteutettava kotoutumiskoulutus tai lukutaitokoulutus työvoimakoulutuksena, josta säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa.

28 §

*Omaehtoisen opiskelun tukeminen*

Kotoutuja-asiakkaalla, joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysetuuteen tässä laissa, työttömyysturvalaissa ja yleistukilaissa säädetyin edellytyksin, jos:

1) hänellä on työvoimaviranomaisen toteama koulutustarve ja työvoimaviranomainen arvioi, että omaehtoinen opiskelu tukee kotoutuja-asiakkaan kotoutumista ja työllistymistä;

2) opiskelusta on sovittu kotoutumissuunnitelmassa; ja

3) tässä luvussa säädetyt edellytykset täyttyvät.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

30 §

*Omaehtoisia opintoja koskevat edellytykset*

Omaehtoisena opiskeluna voidaan 28 ja 29 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä tukea opintoja:

1) joista säädetään perusopetuslaissa (628/1998), jos kotoutuja-asiakkaalla ei ole perusopetuksessa saatavia tietoja ja taitoja ja opinnot voidaan katsoa tarkoituksenmukaisiksi ottaen huomioon kotoutuja-asiakkaan kotoutumissuunnitelmassa määritellyt tavoitteet;

2) joista säädetään lukiolaissa (714/2018), jos koulutuksen puuttuminen on ammatillisen kehittymisen esteenä;

3) joista säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017), ammattikorkeakoululaissa (932/2014) tai yliopistolaissa (558/2009) ja jotka johtavat ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon, erikoisammattitutkintoon, yliopistossa suoritettavaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon tai ammattikorkeakoulussa suoritettavaan ammattikorkeakoulututkintoon tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon, joiden tavoitteena on mainittujen tutkintojen osien suorittaminen tai jotka ovat mainittujen lakien mukaista lisä- tai täydennyskoulutusta, erikoistumiskoulutusta ja ammattikorkeakoulujen maahanmuuttajien valmentavaa koulutusta;

4) joista säädetään tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020);

5) joista säädetään vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) ja jotka ovat muuta kuin kansalaisopistossa tai kesäyliopistossa järjestettävää avointa korkeakouluopetusta, jos koulutus on ammatillista osaamista ja pätevyyttä lisäävää ja opinnoista esitetään koulutus- tai opintosuunnitelma, tai joista säädetään mainitun lain 14 §:n 2 momentissa, jos opinnoista esitetään koulutus- tai opintosuunnitelma;

6) jotka pätevöittävät kotoutuja-asiakkaan toimimaan ammatissaan Suomessa.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Jos kotoutuja-asiakas on täyttänyt 40 vuotta, omaehtoisen opiskelun tukeminen 1 momentin 1 kohdan mukaisesti edellyttää lisäksi, ettei hän ole voinut aloittaa opintojaan vamman, sairauden tai sairausvakuutuslain 9 luvussa tarkoitettujen raskaus- tai vanhempainrahapäivien käyttämisen vuoksi täyttäessään 40 vuotta, ellei perustellusta syystä johdu muuta. Mainitussa kohdassa tarkoitettua opiskelua voidaan tukea opintojen loppuun asti edellä säädetyn estämättä, jos kotoutuja-asiakas aloitti opinnot ennen kuin hän täytti 40 vuotta.

32 a §

*Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu*

Jos maahanmuuttaja tai kotoutuja-asiakas on varannut vastaanottoajan taikka maahanmuuttajalle tai kotoutuja-asiakkaalle on varattu vastaanottoaika 10 §:ssä tarkoitettuun oh-

jaukseen tai neuvontaan, 14 §:ssä tarkoitettuun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin, 16 §:ssä tarkoitettuun kotoutumissuunnitelman laadintaan tai 22 §:ssä tarkoitettuun kotoutumissuunnitelman tarkistamiseen ja hän on ilman hyväksyttävää syytä ja varattua aikaa ennalta peruuttamatta jäänyt saapumatta varattuna aikana vastaanotolle, kunta tai työvoimaviranomainen saa periä maahanmuuttajalta tai kotoutuja-asiakkaalta tulkitsemisen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset, kuitenkin enintään 56,70 euroa. Maksun saa kuitenkin periä vain, jos maksun perimistä ei ole pidettävä kohtuuttomana ja kunta tai työvoimaviranomainen on varauksen yhteydessä ilmoittanut mahdollisuudesta periä maksu sekä antanut ennalta ohjeet ajan peruuttamiseksi. Maksun perimistä sekä ajan peruuttamista koskevat tiedot on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää niiden sisällön. Maksua ei saa periä alle 18-vuotiaalta asiakkaalta.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

34 §

*Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen ja nuoren tuki*

Edellä 2 §:n 6 momentissa tarkoitetulle lapselle tai nuorelle on järjestettävä tukea yksilöllisen tarpeen mukaisesti hyvinvointialueen toimesta sosiaalihuoltolaissa tarkoitetulla tavalla ja kunnan toimesta osana kunnan vastuulla olevia palveluita. Hyvinvointialueen ja kunnan on yhteensovitettava ilman huoltajaa maahan tulleelle lapselle tai nuorelle järjestämänsä palvelut.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

51 §

*Kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen suunnittelu, kehittäminen ja ohjaus*

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa:

1) kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan valtakunnallisesta suunnittelusta, kehittämisestä ja ohjauksesta sekä yhteensovittamisesta muiden politiikka-alojen kanssa;

2) kotoutumisen kokonaisuuden ja kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan seurannasta ja arvioinnista;

3) 2 luvussa tarkoitettujen kotoutumista edistävien palveluiden rahoituksen seurannasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa elinvoimakeskuksia ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskusta kotoutumisen edistämiseen liittyvissä tehtävissä.

Valtioneuvosto vahvistaa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä hallituskausittain kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet. Työllisyyden osalta kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet yhteensovitetaan työllisyyden edistämisen valtakunnallisten tavoitteiden kanssa.

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa yhteistyöryhmän sille tässä laissa säädettyjen tehtävien toteuttamisen tukemiseksi.

55 §

*Elinvoimakeskuksen tehtävät*

Elinvoimakeskuksen vastuulla ovat seuraavat maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen liittyvät tehtävät toimialueellaan:

1) kotoutumisen ja asettautumisen edistämisen alueellinen kehittäminen, yhteistyö, yhteensovittaminen ja seuranta;

2) kuntien ja hyvinvointialueiden tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämisessä;

3) 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden 41 §:ssä tarkoitetun kuntaan ohjaamisen alueellisen strategian laatiminen ja toimeenpano sekä muut 4 luvussa säädetyt kuntaan ohjaamisen tehtävät;

4) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien perustamisesta sopiminen hyvinvointialueen kanssa;

5) 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuille lapsille tarkoitettujen perheryhmäkotien ohjaus ja valvonta yhdessä hyvinvointialueen, Lupa- ja valvontaviraston ja tarvittaessa Maahanmuuttoviraston kanssa;

6) 35 §:ssä tarkoitettujen edustajien toiminnan ohjaus ja valvonta;

7) 8 luvussa säädetyistä korvauksista sopiminen kunnan tai hyvinvointialueen kanssa;

8) hyvien väestösuhteiden edistäminen;

9) muut kuin 1–8 kohdassa tarkoitetut sille tässä laissa erikseen säädetyt tehtävät.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

59 §

*Valtion korvaus kunnalle, hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Edellä 2 tai 3 momentissa tarkoitettua ajankohtaa ei sovelleta 60 §:ssä tarkoitettuun valtionosuuteen eikä 67 §:ssä tarkoitettuun korvaukseen.

60 §

*Valtionosuus*

Kunnalle myönnetään valtionosuutta seuraavien palveluiden järjestämistä ja tehtävien hoitamista varten:

1) 10 §:ssä tarkoitettu ohjaus ja neuvonta;

2) 14 §:ssä tarkoitetun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman laatiminen sekä 22 §:ssä tarkoitettu suunnitelman tarkistaminen muiden kuin 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden ja työnhakijoiden osalta;

3) 25 §:ssä tarkoitetun monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestäminen muiden kuin 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden osalta;

4) 14 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden sekä muiden alle kouluikäisten lasten vanhempien kotoutumisen edistäminen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

61 §

*Laskennallinen korvaus kunnalle*

Muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalle kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta, heidän osaamisensa ja kotoutumisen palvelutarpeensa arvioinnista, kotoutumissuunnitelman laatimisesta, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation, tulkitsemisen ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

65 §

*Valtion korvaus erityiskustannuksista*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalle kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 60 §:ssä tarkoitettuja palveluita vastaavista palveluista aiheutuneista kustannuksista. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalle kunnalle ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksetaan valtion varoista laskennallista erityiskorvausta kustannuksista, jotka aiheutuvat ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista. Edellä tarkoitettu erityiskorvaus maksetaan osana 61 ja 62 §:ssä tarkoitettua laskennallista korvausta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen ja erityiskorvauksen perusteista ja maksatuksesta.

Korvaamisen edellytyksenä on lisäksi elinvoimakeskuksen päätös korvausten maksamisesta lukuun ottamatta 3 momentissa tarkoitettua erityiskorvausta.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

86 §

*Kotoutumista edistävien palveluiden tarjoamiseen liittyvä tiedonsaantioikeus*

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Kunnalla, hyvinvointialueella ja työvoimaviranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä toisiltaan, maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta, elinvoimakeskukselta, tässä laissa tarkoitetulta palveluntuottajalta ja 35 §:ssä tarkoitetulta alaikäisen edustajalta 16 ja 22 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä varten välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista.

Kunnalla, hyvinvointialueella ja työvoimaviranomaisella on oikeus saada toisiltaan, Opetushallitukselta, Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselta sekä tässä laissa tarkoitetulta palveluntuottajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 22 §:ssä tarkoitetun kotoutumissuunnitelman tarkistamiseksi välttämättömät tiedot maahanmuuttajista, joille on laadittu kotoutumissuunnitelma ja jotka täyttävät 16 §:n 3 tai 4 momentissa säädetyn edellytyksen.

90 §

*Muiden korvausten hakemiseen ja käsittelyyn liittyvä tiedonsaantioikeus*

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta sekä Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvaushakemusten käsittelemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä ja 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, Digi- ja väestötietovirastolta, kunnalta ja hyvinvointialueelta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 ja 69 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä tai 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista.

Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Hyvinvointialueella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja siinä tarkoitetun päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 6 momentissa tarkoitetuista lapsista ja nuorista. Hyvinvointialueella on oikeus saada maksutta ja salas-

sapitosäännösten estämättä 65 ja 69 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi siltä hyvinvointialueelta, jonka alueella maahanmuuttaja on viimeksi asunut, 65 tai 69 §:ssä tarkoitettu elinvoimakeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä ja 6 momentissa tarkoitetuista lapsista tai nuorista.

Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 §:ssä tarkoitettujen korvausten ja päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi hyvinvointialueelta mainitussa pykälässä tarkoitettu elinvoimakeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Kunnalla on oikeus saada hyvinvointialueelta, Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 §:n 2 momentissa tarkoitettujen korvausten ja 4 momentissa tarkoitetun päätöksen hakemiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä. Kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 §:ssä tarkoitettujen korvausten hakemiseksi maahanmuuttajan edelliseltä kotikunnalta mainitussa pykälässä tarkoitettu elinvoimakeskuksen päätös ja muut välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta ja Digi- ja väestötietovirastolta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 65 §:n 3 momentissa tarkoitettujen korvausten hakemiseksi välttämättömät tiedot korvausten kohteena olevista maahanmuuttajista.

91 §

*Ohjaus- ja valvontatehtäviin liittyvä tiedonsaantioikeus*

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, hyvinvointialueelta, Lupa- ja valvontavirastolta, toiselta elinvoimakeskukselta, 35 §:ssä tarkoitetulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitetulta palveluntuottajalta sekä 55 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta ja vastaanottokeskukselta.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

95 §

*Muutoksenhaku*

Tässä laissa tarkoitettuun muuhun kuin käräjäoikeuden päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

96 §

*Virkavastuu*

Tämän lain 10 §:ssä tarkoitettua ohjausta ja neuvontaa, 14 §:ssä tarkoitettuja osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin sisältyviä asiantuntija-arviointeja, 25 §:ssä tarkoitetun monikielisen yhteiskuntaorientaation ja 27 §:ssä tarkoitetun kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen toteuttamista koskevia tehtäviä sekä 33 §:ssä tarkoitettuja perheryhmäkotitoiminnan tehtäviä hoitavaan muun kuin viranomaisen palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen

suorittaessaan edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

_____

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2027.

Kotoutuja-asiakkaan ennen tämän lain voimaantuloa alkaneisiin opintoihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta lain 30 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on haettava kumotun 63 §:n nojalla myönnettäviä korvauksia viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2027. Sama koskee kunnan hakemia kumotun 64 §:n nojalla myönnettäviä korvauksia sekä kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen hakemia 68 §:n nojalla myönnettäviä korvauksia.

Helsingissä 9.7.2026

**Tasavallan Presidentti**

**Alexander Stubb**

Sisäministeri Mari Rantanen

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ ISSN 1455-8904